

dr hab. **Peter Javorik**, prof. ASP

Wydział Form Przemysłowych
Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
Plac Jana Matejki 13
31-157 Kraków

Ocena pracy doktorskiej pani mgr Karoliny Sroki, sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki, dyscyplina sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym przez Radę Naukową Instytutu Sztuk Plastycznych, Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji.

Informacje o doktorantce

Pani Karolina Sroka jest absolwentką Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, na którym w 2016 roku obroniła pracę magisterską na kierunku projektowanie graficzne. Od 2017 roku kontynuuje studia doktoranckie na tej samej uczelni. W 2018 roku uzyskała uprawnienia pedagogiczne w Wyższej Szkole Biznesu Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, wydział zamiejscowy w Cieszynie.

Doświadczenie zawodowe

W latach 2016-2018 pracowała w Biurze Wystaw Artystycznych na stanowisku projektantki graficznej i współprowadzącej sekcję edukacji dzieci „Małe BWA”. W latach 2016—2017 zajmowała stanowisko projektantki graficznej i koordynatorki mediów społecznościowych w Jackson's Art Supplies w Bristolu w Wielkiej Brytanii. W latach 2017—2019 była nauczycielką plastyki w Katolickiej Szkole Podstawowej w Cieszynie. Od 2019 roku pracuje w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie jako nauczycielka przedmiotów zawodowych, w pracowni technik reklamy i projektowania graficznego. Równolegle od 2019 roku prowadzi zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w Instytucie Sztuk Plastycznych w Cieszynie, pracownia komiksu i sztuki narracji.

Działalność wystawiennicza

Od 2018 roku Pani Karolina Sroka aktywnie uczestniczy w wystawach krajowych i międzynarodowych, prezentując swoje prace z zakresu projektowania graficznego. Jej dorobek był wystawiany na kilku prestiżowych wydarzeniach: Ideografia w Poznaniu, PlakatFest w Chorzowie. Swoje prace prezentowała ponadto na wystawie Eko-poster w Poznaniu, skupiającej się na tematyce ekologicznej, na Biennale Plakatu Polskiego w Katowicach czy Uruguay Cartel Biennial Poster Festival, a także na Międzynarodowym Triennale Małe Formy Grafiki i Etno Kraków/Rozstaje. Ogółem uczestniczyła w ponad 35 wystawach.

Prowadzone warsztaty

W latach 2018—2022 zrealizowała ponad 60 warsztatów w Muzeum Drukarstwa w Cieszynie ukierunkowanych na zecerstwo, intrologatorstwo, grafikę. Warsztaty miały charakter popularyzatorski, przypominający dawną sztukę składu książek za pomocą drewnianych i ołowianych czcionek, warsztaty intrologatorskie, z zakresu szycia bloku książki i wreszcie warsztaty graficzne, podczas których powstawały autorskie linoryty będące matrycami do ilustracji. W 2018 roku we współpracy z Narodowym Centrum Kultury w Warszawie zorganizowała cykl dziesięciu warsztatów dla dzieci pod nazwą „Archi-przygody”, których celem była edukacja architektoniczna. W 2019 roku uczestniczyła w projekcie „Światy równoległe” podczas Dni Otwartych Instytutu Sztuki Uniwersytetu Śląskiego. W 2020 roku zorganizowała warsztaty skierowane do dzieci i młodzieży pod nazwą „Superbohater”, a w 2022 roku warsztaty „Superheroes/ Superbohaterowie” dla międzynarodowej grupy doktorantów i wykładowców w ramach polskiego tygodnia ewaluacji Transform4Europe. W 2022 roku prowadziła także warsztaty sitodruku w Prywatnej Szkole Przemysłu Artystycznego (Súkromná škola umeleckého priemyslu SSUP) w Żylinie na Słowacji.

Udział w konferencjach

W 2017 roku wzięła udział w konferencji naukowej „Wizualność — komunikacja — kultura” na Uniwersytecie Śląskim, wygłaszając referat „Prace projektowo-badawcze nad książką — zawartość, kontekst, forma”. Podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w 2019 roku zaprezentowała referat „Jak zapakować NIC, aby sprzedać to światu?” oraz „Funkcje społecznie zaangażowane komiksów na przykładzie komiksów o Zagładzie” na Uniwersytecie Śląskim. W 2018 roku wzięła udział w szkoleniu z zakresu animacji grafik za pomocą kodów CSS, z elementami kodu HTML prowadzonym przez Agnieszkę Naplochę oraz uczestniczyła w Międzynarodowym Festiwalu Grafiki Projektowej „9. PLASTER” w Toruniu, gdzie wzięła udział w warsztatach projektowania graficznego prowadzonych przez Filipa Tofila. W tym samym roku uczestniczyła w konferencji „Archi-przygody” poświęconej edukacji architektonicznej oraz w konferencji dotyczącej typografii na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W 2019 roku odbyła szkolenie FRONCIK z zakresu budowania stron i aplikacji mobilnych za pomocą kodu HTML i CSS, organizowane przez firmę PLEO Method oraz uczestniczyła w festiwalu „Element Talks”, podczas którego odbył się panel polskich i europejskich projektantów. W 2022 roku wzięła udział w webinarze szkoleniowym na temat specyfiki pracy z dziećmi neuro różnorodnymi pod nazwą „Objawy trudności sensorycznych, czyli dlaczego skarpetka gryzie?”.

Portfolio Pani Karoliny Sroki to obszerny zbiór znakomitych prac graficznych, które obejmują sporą liczbę precyzyjnie zaprojektowanych plakatów, ilustracji wykonanych z dbałością o szczegóły, starannie złożonych książek i wyrafinowanych aplikacji. Każda praca w jej portfolio jest potwierdzeniem wysokiego poziomu profesjonalizmu oraz umiejętności łączenia estetyki z funkcjonalnością. Plakaty potwierdzają jej zmysł kompozycji i kolorów, ilustracje zwracają na siebie uwagę dbałością o detal i kreatywnością, książki są świadectwem posiadanych umiejętności w zakresie typografii i układu graficznego, aplikacje z kolei świadczą o doświadczeniu w projektowaniu interaktywnym i projektowaniu doświadczenia użytkownika.

Ocena pracy doktorskiej

Zbiór prac przedłożonych do oceny zawiera

- Dysertację doktorską o charakterze teoretycznym
- Zeszyty sprawności wizualnej (dzieło)
- Życiorys i portfolio doktorantki na urządzeniu USB

W drugiej połowie kwietnia w portierni Wydziału Form Przemysłowych czekała na mnie paczka. Byłem zaskoczony jej rozmiarami. Nie mogąc doczekać się jej otwarcia, podekscytowany wbiegłem na trzecie piętro do pokoju 302, prawdopodobnie pobijając przy okazji rekord czasu wejścia na trzecie piętro w całej historii WFP. Po otwarciu paczki czekała mnie miła niespodzianka — w czarnym pudełku znajdowały się starannie zapakowane dwie książki, urządzenie USB z portfolio i kilka zakładek.

Dysertacja doktorska dzieli się na trzy główne części, z których każda koncentruje się na konkretnych aspektach badawczych i twórczych. Pierwszy rozdział poświęcony jest szczegółowemu opisowi relacji autorki z bohaterami „Zeszytów”. Podejście to opiera się na założeniu metodologicznym, zgodnie z którym głównym źródłem informacji są sami bohaterowie, którzy najlepiej i najpełniej potrafią przekazać swoje doświadczenia i perspektywę. Drugi rozdział skupia się na analizie wybranych aspektów percepcji oraz interpretacji sposobów patrzenia i procesów mentalnych. Aspekty te autorka rozpatruje pod kątem ich wpływu na ocenę i zrozumienie różnych sytuacji. Skupia się na podejściach teoretycznych i empirycznych, które wyjaśniają, w jaki sposób percepcja i myślenie kształtują naszą interpretację oraz reakcje na bodźce zewnętrzne. W trzecim i ostatnim rozdziale autorka podsumowuje cały projekt, szczegółowo opisując proces tworzenia i ilustrowania fragmentów historii oraz dialogów. Ta część rozprawy doktorskiej stanowi syntezę zdobytej wiedzy i jej praktyczne zastosowanie. Podkreśla, w jaki sposób różne elementy projektu współpracują ze sobą, tworząc spójną narrację. Na zakończenie autorka zachęca czytelników do sformułowania własnej opinii na podstawie przedstawionych informacji i materiałów wizualnych. Daje możliwość zastanowienia się nad proponowanymi rozwiązaniami formalnymi i estetycznymi oraz ich oceny w kontekście przedstawionych założeń teoretycznych i praktycznych zastosowań.

Rozprawę kończą streszczenie, bibliografia, abstrakt i wersja angielska, która okazała się w moim przypadku pomocna w sytuacjach, kiedy nie rozumiałem po polsku. Część teoretyczna została znakomicie przygotowana, jej układ jest klarowny. Dobrze dobrano czcionkę i interlinię. Irytował mnie natomiast kod numeryczny umieszczony w prawym dolnym rogu każdej strony, którego nie potrafiłem rozszyfrować. Z każdą kolejną stroną zastanawiałem się, co on oznacza i mam nadzieję, że dowiem się tego podczas obrony. Dysertacja jest napisana przejrzysto, kompetentnie i zrozumiale. Część teoretyczna została oprawiona w twardą oprawę. Jednakże początkowo i w trakcie lektury brakowało mi obwoluty lub wyraźnego rozróżnienia przedniej i tylnej okładki, co sprawiało, że często otwierałam ją z odwrotnej strony. Można było zadbać bardziej o dobór papieru. Sprawdziłby się tu papier o wyższej gramaturze lub ten sam, co w „Zeszytach”. W obu publikacjach można było zachować ten sam styl graficzny, aby czytelnik nie traktował obu książek jako dwóch oddzielnych projektów. Są to jednak drobne uwagi i refleksje o charakterze technicznym.

Część zatytułowana „Zeszyty sprawności wizualnej” jest doskonale przygotowana, ma starannie dobrany format, wysokiej jakości papier, przemyślany krój czcionek i interlinii, które znacznie ułatwiają odbiór. Na samym początku, zaraz po spisie treści, znajduje się instrukcja obsługi, która zwiększa czytelność i użyteczność publikacji. Ten praktyczny element jest niezwykle przydatny, ponieważ dostarcza czytelnikowi jasnych instrukcji, jak prawidłowo korzystać z książki. Tekst i ilustracje są zabawne i kreatywne, co jest wartością dodaną „Zeszytów” i pozwala utrzymać uwagę czytelnika. Na przykład w rozdziale o Olafie i planetach „obcięcie” strony jest świetnym przykładem interaktywnego podejścia do ilustracji. Spodziewałem się, że po przewróceniu strony w tym miejscu pojawi się inny obraz, tak się jednak nie stało. Nie umniejsza to w żaden sposób wartości pracy. Ten interaktywny element przyczynił się do ogólnie pozytywnego wrażenia płynącego z lektury.

Szczególnie zainteresował mnie rozdział „Omijam literę”. Kiedy otworzyłem książkę na stronie 22, wypadły mi wszystkie wycięte litery G, co było dosyć nieoczekiwane i zabawne. Doświadczyłem tego podczas jazdy autobusem z Krakowa do Koszyc, a kiedy wysiadłem na swoim przystanku, wszystkie litery zostały na siedzeniu. Ten oryginalny i pomysłowy trik podniósł doświadczenie czytelnicze na zupełnie nowy poziom. Pozostałe rozdziały są także świetnie opisane i zilustrowane. Ilustracje są nie tylko przyjemne dla oka, ale pasują do tekstu także pod względem funkcjonalnym, co podnosi ich wartość pedagogiczną. Każda ilustracja i tekst są starannie zaprojektowane, tak aby zapewnić najwyższą przyjemność płynącą z czytania.

Szczególnie doceniam słowniczek pojęć znajdujący się na końcu książki, który znacznie ułatwił mi pracę i lekturę. Znacznie podnosi on wartość książki i jej użyteczność w kontekście edukacyjnym. Cała publikacja jest bardzo innowacyjna i wciągająca. Odznacza się przejrzystością, znakomitym wykonaniem i jest łatwo przyswajalna. Jedyne drobne zastrzeżenie dotyczy nagłówków. Nie dzieliłbym ich na końcu wiersza za pomocą znaku łącznika, lecz spróbowałbym ułożyć w taki sposób, aby uniknąć dzielenia.

Zakończenie

Po zapoznaniu się z dysertacją doktorską zatytułowaną „Zeszyty sprawności wizualnej” stwierdzam, że przedstawiona praca stanowi oryginalne dzieło o charakterze interdyscyplinarnym, przygotowane z dużym wyczuciem, usytuowane gdzieś na granicy twórczości użytkowej i artystycznej. Szczególnie wysoko oceniam rozprawę doktorską Pani Karoliny Sroki, która jest znakomicie zredagowaną pracą z dziedziny projektowania graficznego i teorii. Rekomenduję publikację dysertacji i wykorzystanie jej jako materiału dydaktycznego.

Stwierdzam, że przedłożona rozprawa doktorska spełnia kryteria określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki i z pełnym przekonaniem wnioskuję o nadanie Pani Karolinie Sroce stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki. Zważywszy na zakres i rzetelność oraz wysokie walory artystyczne projektu, rekomenduję rozprawę doktorską Pani Karoliny Sroki do obrony.

Kraków 1/6/2024

